

## Talousvaliokunta

**Valtioneuvoston selvitys: Alustavia ennakkovaikuttamislinjauksia perustuen komission kestävän rahoituksen asiantuntijatyöryhmän raporttiin (tuleva taksonomian neljän ympäristötavoitteen delegoitu säädös)**

Suurelle valiokunnalle

### JOHDANTO

#### *Vireilletulo*

Valtioneuvoston selvitys: Alustavia ennakkovaikuttamislinjauksia perustuen komission kestävän rahoituksen asiantuntijatyöryhmän raporttiin (tuleva taksonomian neljän ympäristötavoitteen delegoitu säädös) (E 132/2021 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

#### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Milla Kouri, valtiovarainministeriö
- vanhempi ekonomisti Otso Manninen, Suomen Pankki
- professori Elina Oksanen, Suomen Luontopaneeli
- EU Policy Advisor Annina Alasaari, Energiateollisuus ry
- kestävän rahoituksen asiantuntija Venla Voutilainen, Finanssiala ry
- asiantuntija Juha Roppola, Metsäteollisuus ry
- johtaja Jyrki Ketola, Taaleri Oyj

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- maa- ja metsätalousministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö
- Suomen ilmastopaneeli
- professori Timo Pukkala, Itä-Suomen yliopisto
- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
- Kainuun liitto
- Fortum Oyj
- Kuntarahoitus Oyj
- Neova Oy
- Keskuskauppakamari
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Pääomasijoittajat ry

## **Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp**

- Sahateollisuus ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- WWF Suomi
- Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Finanssivalvonta
- Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
- Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA
- Työn ja talouden tutkimus LABORE
- Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen

### ***Viitetiedot***

Talousvaliokunta on käsitellyt asiaa ennakkokäsittelyssä.

## **VALTIONEUVOSTON SELVITYS**

### ***Ehdotus***

#### ***Taustaa taksonomia-asetus***

Taksonomia-asetuksella ((EU) 2020/852) luodaan luokitusjärjestelmä ympäristön kannalta kestävinä sijoituskohteina pidettäville taloudellisille toiminnoille. Taksonomia-asetuksessa määritetään kuusi ympäristötavoitetta, joiden merkittävä edistäminen olisi asetuksen mukaan ympäristön kannalta kestävä: 1. ilmastonmuutoksen hillintä, 2. ilmastonmuutokseen sopeutuminen, 3. vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu, 4. siirtyminen kiertotalouteen, 5. ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen sekä 6. biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen.

Jotta taloudellinen toiminta voisi olla ympäristön kannalta kestävä taksonomia-asetuksen tarkoittamassa mielessä, sen tulisi merkittävästi edistää yhtä tai useampaa edellä mainittua ympäristötavoitetta, eikä se saisi aiheuttaa yhdellekään ympäristötavoitteista merkittävää haittaa. Lisäksi sen tulisi täyttää sosiaaliset vähimmäistason suojavaatimukset, joihin sisältyvät muun muassa ihmisoikeudet. Tarkemmat ja sektorikohtaiset tekniset arviointikriteerit annetaan komission delegoiduilla säädöksillä. Kaikille sektoreille ei tule teknisiä arviointikriteerejä, minkä takia jotkin sektorit automaattisesti jäävät taksonomian ulkopuolelle.

Kestävän rahoituksen taksonomia-asetuksen velvoittavat säädökset, jotka ovat raportointivelvoitteita, koskevat tiettyjä rahoitustuotteita ja yleisen edun kannalta merkittäviä yhteisöjä, joilla on yli 500 työntekijää. Suomessa tällaisia yhteisöjä ovat pörssiyhtiöt, luottolaitokset ja vakuutusyhtiöt.

## **Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp**

### ***Kestävän rahoituksen foorumin raportti***

Kestävän rahoituksen foorumi julkaisi 3.8.2021 raportin EU:n kestävän rahoituksen taksonomian neljän ympäristötavoitteen teknisistä arviointikriteereistä. Raportti sisältää myös jo 4.6.2021 annettua ilmastoa koskevaa delegoitua säädöstä (E 120/2021 vp) täydentäviä teknisiä arviointikriteerejä uusille taloudellisille toiminnoille koskien taksonomian kahta ilmastoon liittyvää ympäristötavoitetta.

Raportin liite sisältää aihioita teknisiksi arviointikriteereiksi 103 taloudelliselle toiminnolle. Raportin taloudelliset toiminnot jakautuvat seuraavalla tavalla: viisi ilmastomuutoksen hillinnälle, 12 ilmastomuutokseen sopeutumiselle, kahdeksan vesiverojen ja merten luonnonvarojen kestäväälle käytölle ja suojelulle, 27 kiertotalouteen siirtymiselle, 37 ympäristön pilaantumisen ehkäisemiselle ja vähentämiselle sekä 14 biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelulle ja ennallistamiselle. Raportti on eritelty sektoreittain. Raportti sisältää seuraavat sektorit: 1. maatalous, metsätalous ja kalastus, 2. tuotantoteollisuus, 3. energia, 4. maa- ja vesirakentaminen, 5. rakennukset, 6. ICT, 7. katastrofiriskien hallinta, 8. liikenne, 9. palauttaminen ja ennallistaminen, 10. turismi, 11. vedenjakelu, 12. jätevesi, 13. jätteen huolto ja 14. palvelut. Raportissa mainitaan kaivosteollisuus, mutta sille kestävän rahoituksen foorumi ei ole valmistellut teknisiä arviointikriteerejä. Lisäksi verrattuna ilmastoa koskevaan delegoituun säädökseen taloudellisia toimintoja ei ole raportissa eritelty erillisiksi liitteiksi ympäristötavoitteiden mukaan. Alla käydään tarkemmin eri sektoreille ja taloudellisille toiminnoille esitettyjä aihioita teknisiksi arviointikriteereiksi. Alla on nostettu esille taloudellisia toimintoja, joihin on erityisesti kiinnitetty huomiota.

### ***Luku 1. Maatalous, metsätalous ja kalastus***

Otsikon alla on neljä taloudellista toimintaa: kotieläintuotanto (1.1), kasvit tuotanto (1.2), metsätalouden hakkuut (1.3) ja kalastus (1.4). Kaikki kohdan taloudelliset toiminnot koskevat biologista monimuotoisuutta ja ekosysteemejä koskevaa ympäristötavoitetta.

#### ***Maatalous***

Maatalouden kahden taloudellisen toiminnon pituus raportissa on yli 100 sivua, mikä on muihin taloudellisiin toimintoihin verrattuna merkittävästi pidempi. Kotieläintuotannon (1.1.) taloudellisessa toiminnossa voi kolmella eri tavalla tukea ympäristötavoitteen merkittävää edistämistä: 1. laidunmaan biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen tai parantaminen, 2. harvinaisten rotujen kasvatusta ja 3. kestävän maatalouden typpitasapainon varmistaminen, joka tunnetaan myös nimellä porttitase.

Kasvit tuotannon (1.2) taloudellinen toiminto sisältää kriteereitä sekä yksivuotisille että monivuotisille viljelykasveille. Toiminto sisältää kolme eri vaihtoehtoa, joiden avulla toiminnon voi katsoa edistävän ympäristötavoitetta merkittävästi: 1. korkean biologisen monimuotoisuuden omaavien maa-alueiden ylläpitäminen, 2. maatalouden typpitasapainon varmistaminen (porttitase) ja 3. synteettisten kasvinsuojeluaineiden ja kuparin käytön rajoittaminen.

Eri vaihtoehtojen on tarve täyttää osaksi samanlaiset kriteerit, mutta vaihtoehtoilta on myös määritetty erilaisia kriteerejä. Esimerkiksi kasvintuotannossa kaikissa vaihtoehtoisissa tulisi täyttää

## Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp

moniehtoinen viljelykiertovaatimus, jossa on muun muassa viiden eri tuotantokasvin vaatimus ja edellytys, että minkään tuotantokasvin osuus ei saa olla yli 33 prosenttia. Sekä kasvintuotantoa että kotieläintuotantoa koskee muun muassa ehto, että tietyt elinympäristöt (metsät, kosteikot) eivät ole saaneet muuttua vuoden 2008 jälkeen kasvintuotannon tai eläintuotannon käyttöön. Kotieläintuotannon kaikille vaihtoehdoille yhteiset kriteerit koskevat muun muassa laidunnusjärjestelmää ja täydennysrehuja.

Kuten edellä tuodaan esille taloudelliset toimet sisältävät erilaisia vaihtoehtoja, joille on esitetty sekä yhteisiä ja eri kriteerejä. Lisäksi eri vaihtoehdoille esitetään ei merkittävää haittaa -kriteerien lisäksi lisäkriteerejä tältä osin. Kriteeristö sisältää vielä erillisiä kriteerejä, joista käytetään nimeä safeguard-kriteerit. Esimerkiksi tilalta vuosittain edellytettävä ravinteiden hallinta- ja lannoitus suunnitelma sisältää runsaasti erillisiä vaatimuksia esimerkiksi, että maan orgaaninen aines ei saa vähentyä viljelytoimien seurauksena, eli maan orgaanista ainesta ei saa hajota nopeammin kuin sitä muodostuu (humus-balance). Tällaisen vaatimuksen täyttäminen olosuhteissa, jossa maaperässä on valmiiksi runsaasti orgaanista ainesta, voi olla haastavaa täyttää. Lisäksi kriteereissä edellytetään, että turvetta ei käytetä kasvualustana tai kuivikkeena.

Kaikkien eri vaihtoehtojen osalta pitäisi tehdä maatilan kestävyys suunnitelma, jolla todistettaisiin kriteerien täyttyminen. Suunnitelma sisältäisi tilan strategian kriteerien saavuttamiseksi, kuvauksen tilan biofyysisestä ympäristöstä, viljelyjärjestelmästä ja viljelykäytännöistä sekä lisäksi monimuotoisuuden arvioinnin sisältäen maisemapiirteitä koskevat tiedot. Lisäksi kestävyteen liittyvistä hoitotoimenpiteistä pitäisi pitää vuosittaista kirjanpitoa, ja kolmannen riippumattoman osapuolen pitäisi verifioida kirjanpito sekä maatilan kestävyys suunnitelma kolmen vuoden välein.

### *Metsätalous*

Metsätaloutta (1.3.) koskeva taloudellinen toiminto sisältää tekniset arviointikriteerit EU:n toimialaluokittelun A.02.1 (metsänhoito) ja A02.2 (puunkorjuu) toiminnoille. Käytännössä tarkoitetaan toimintoja, jotka tähtäävät puuntuotantoon jalostavaa teollisuutta varten. Lisäksi luokittelu sisältää metsäpuiden taimitarhatuotannon. Metsän määritelmä perustuisi YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön FAO:n metsämääritelmään.

Kriteerit sisältävät sekä alueiden siirtoa puuntuotannon ulkopuolelle, että metsätalouden luonnonhoidon keinoja. Kriteerit eroavat riippuen siitä onko kyseessä vierasperäinen viljelymetsä (*exotic plantation*), kotoperäinen viljelymetsä (*native plantation*) vai luonnonmukaisesti hoidettu metsä (*close to nature managed forest*). Suomen metsät näyttäisivät luontevimmin asettuvan kotoperäisen viljelymetsän kategoriaan. On merkillepantavaa, että vierasperäisten viljelymetsien osalta riittää, että metsätalouden piirissä olevan alueen lisäksi on vastaava määrä metsätalouden ulkopuolelle jätettyä metsää (*set-aside*). Tämä ei välttämättä ole ongelma alueilla, joilla vain osa primäärimetsästä on muutettu viljelymetsäksi, sillä koskematta jätetyn metsän katsotaan riittävän biodiversiteetin edistämiseen, ja talousmetsän puolella toimintaa saa harjoittaa vapaasti. Kotoperäisten viljelymetsien osalta suojeluvaade on 20 prosenttia. Jäljelle jäävää 80 prosenttia osuutta koskee lisäkriteeristö.

## Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp

Suojeluvaatimuksen lisäksi kotoperäisiä viljelymetsiä koskevat kriteerit on luokiteltu kahdeksan otsakkeen alle: 1) Monimuotoisuudeltaan rikkaiden metsien vaaliminen, 2) Metsien rakenne, toiminnot ja koostumus, 3) Metsäpalojen ehkäisy ja torjunta, 4) Kemikaalien käyttö, 5) Vesien hallinta, 6) Maaperän suojelu ja kaluston käyttö, 7) Metsään pääsy ja turvallisuus ja 8) Ei aiheuteta haittaa villieläimille.

Suojeluvaateen lisäksi kriteerit etenkin otsakkeen 2 osalta (Metsien rakenne, toiminnot ja koostumus) ovat keskeisiä kriteerien käytännön toteuttamisen kannalta. Kriteereissä vaaditaan muun muassa: suositellaan metsien kasvattamista eri-ikäisrakenteisina (työryhmän raportti tarvitsee tältä osin lisää selvennystä); säästöpuita jätettäväksi 30 täysikasvuista puuta hehtaarille tai 10 prosentin tilavuudesta, säästetään myös tulevissa hakkuissa; avohakkuuala maksimissaan 1 ha lehtimetsissä ja 3 ha havumetsissä; metsänhoidon tulee kerryttää lahoppuuta vähintään 20 m<sup>3</sup>/ha, eikä sitä vietä metsästä; metsiköissä tulisi pyrkiä kasvattamaan vähintään kolmea kotoperäistä lajia (väh. 20 prosenttia kutakin); metsäalueiden tulee taata kytkeytyneisyys tärkeimmille lajeille, ja tämä tulee huomioida metsätaloussuunnitelmissa sekä metsätaloustoimien piirissä olevat metsät eivät saa heikentyä koostumukseltaan, rakenteeltaan tai toiminnoiltaan.

Edellä mainittujen biodiversiteettikriteerien lisäksi on noudatettava samoja ei merkittävää haittaa -kriteerejä, jotka sisältyvät ilmasto- ja ilmastotoimenpiteiden asetusten ilmastonmuutoksen hillinnän kriteereihin. Tosin sillä erotuksella, että niin sanottua kiertotalouskriteeriä, jolla pyritään varmistamaan ainespuun kertyminen myös tulevaisuudessa, ei tarvitsisi noudattaa.

### *Kalastus*

Kalastusta koskevissa arviointikriteereissä (1.4) mainitaan kestävää enimmäistuottoa suuremmat kalakannat, saalistietojen raportointi ja keruu sekä uhanalaisten kalalajien välttäminen ja sivusaaliiden sekä saaliiden poisheiton vähentäminen tai eliminointi. Kalastusmenetelmien osalta korostetaan valikoivien pyydysten käyttämistä, jotka mahdollistavat sivusaaliiden vapauttamisen elävänä. Lisäksi mainitaan tarkkailijoiden tai kameravalvonnan kattava käyttö sekä kalastuskielto-alueiden perustaminen ja meriluonnon pilaamiskielto sekä kilpailevien villieläinten kuten hylkeiden tappamiskielto. Kalastaja, joka viimeisen viiden vuoden aikana olisi osallistunut laittomaan, ilmoittamattomaan tai sääntelemättömään kalastukseen ei olisi taksonomian mukainen.

Arviointikriteerit koskevat sekä kaupallista että vapaa-ajan kalastusta. Vapaa-ajan kalastuksen osalta mainitaan pyydystä ja päästä kalastuksen soveltaminen, kun vapautettavan kalan eloonjäännistä on näyttöä. Kriteerit eivät koske vesiviljelyä, mutta sen suositellaan otettavan mukaan jatkotyössä.

### *Luku 2. Tuotantoteollisuus*

Luku tuotantoteollisuudesta sisältää kahdenlaisia toimintoja tarkemmin määriteltyjä mahdollistavia toimintoja ja laajemmin horisontaalisia mahdollistavia toimintoja, kuten kiertotalouden edistämiseen liittyvien eri tarvikkeiden valmistus. Luku sisältää 23 eri toimintoa. Toiminnot tukevat eri ympäristötavoitteita.

## Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp

Tuotantoteollisuus-luvun neljä ensimmäistä taloudellista toimintoa edistää pilaantumisen ehkäisyn ympäristötavoitetta. Toiminnot ovat 1. lääketieteellisten tuotteiden tuotanto (2.1), 2. lääkevalmisteiden tuotanto (2.2), 3. kemikaalien tuotanto (2.3) ja 4. kemikaalituotteiden tuotanto (2.4). Kyseisten taloudellisten toimintojen tekniset arviointikriteerit ovat useiden kemikaaliluokitusten osalta hyvin yksityiskohtaisia. Kemikaalien ja kemikaalituotteiden teknisissä arviointikriteereissä on luotu yhteiset kriteerit hyvin laajalle ja eri tavoin käytettävälle joukolle tuotteita. Kriteerit perustuvat aineiden ja seosten sisäisten ominaisuuksien perusteella tehtäviin luokituksiin, eivätkä huomioi muita tekijöitä. Valmiiden tuotteiden lisäksi kriteerit koskevat myös itse tuotantoprosessissa käytettyjä aineita, vaikka nämä eivät päätyisikään lopulliseen tuotteeseen. Teknisissä arviointikriteereissä hyödynnetään ennakoivasti luokituksia, jotka ovat valmisteluvaiheessa komissiossa kuten pysyvyys ja kulkeutuvuus maaperässä sekä hormonitoimintaa häiritsevät aineet, näiden osalta kriteerien käyttö on kuitenkin sidottu niiden voimaantuloon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa kemikaalien luokituksista, merkinnöistä ja pakkaamisesta ((EU) 1272/2008), ns. CLP-asetus. Lisäksi kriteeristö sisältää kierrätysvaatimuksia liuottimille.

Luvun kymmenen taloudellista toimintoa koskee kiertotalouden ympäristötavoitetta. Toiminnot ovat: tuotteiden muovisten pakkausten tuotanto (2.5), kestävien (2.6) tai kierrätettävien (2.7) sähköisten ja elektronisten välineiden tuotanto, sähköisten elektronisten välineiden uudelleenmyynti tai -tuotanto (2.8), suljettujen järjestelmien koneiden tuotanto ja korkeatasoinen jätteenkeräys ja jätehuolto (2.11), koneiden, välineiden ja ratkaisujen tuotanto, jotka mahdollistavat kiertotalouteen siirtymisen edistämisen (2.12), huonekalujen suunnittelu, tuotanto, uudelleenvalmistus ja uudelleenmyynti (2.17), ruokatuotteiden ja juomien tuotanto (2.19), vaatteiden valmistus, korjaaminen, kunnostaminen ja uudelleenmyynti (2.21) ja jalkineiden ja nahkatuotteiden valmistus, uudelleenvalmistus ja uudelleenmyynti (2.22).

Taloudellisen toiminnon 2.12 tekniset arviointikriteerit määrittävät, miten teollinen tuotanto voi edistää kiertotaloutta. Taloudellisen toiminnon piirissä ovat muun muassa metallintuotanto, tietokoneiden sekä elektronisten tuotteiden valmistus ja sähkölaitteiden valmistus. Esimerkiksi lasin ja lasituotteiden valmistus ei ole taloudellisen toiminnon piirissä. Taloudellinen toiminto määrittää kriteerit sille, miten tuote tai sen osa voidaan lukea kiertotalouden tavoitteen saavuttamisen mahdollistavaksi toiminnoksi. Jotta tuotteen osa voidaan lukea kiertotalouden tavoitetta edistäväksi, kolmannen osapuolen arvioinnilla tulee dokumentoida ja todistaa että tuotteen osa itsessään on syy sille, miksi tuote kokonaisuudessaan edistää kiertotaloutta.

Muut luvun taloudelliset toiminnot ovat: sähköä ja lämpöä tuottavien laitteistojen tuotanto (2.9), koneiden, välineiden ja dataratkaisujen tuotanto (2.13), moottoriajoneuvojen, peräajoneuvojen ja puoliperävaunujen tuotanto (2.15), muiden liikennevälineiden valmistus (2.16), tekstiilien viimeistely (2.20) ja nahan parkitseminen (2.23), edellä mainitut toimet edistävät pilaantumisen ehkäisyn ympäristötavoitetta, korkea-, keski- ja matalajännitteisten sähköisten välineiden valmistus, joka edistää tai mahdollistaa ilmastonmuutoksen hillitsemisen tavoitteen edistämisen (2.10), koneiden, välineiden ja ratkaisujen tuotanto, joka edistää vesien ja merien ympäristötavoitetta (2.14) sekä ruokatuotteiden ja juomien valmistus luonnon monimuotoisuuden ympäristötavoitteen näkökulmasta (2.18).

Taloudellinen toiminto 2.9 käsittelee sähköä ja lämpöä tuottavaa laitteistoa. Asiantuntijaryhmä ehdottaa kriteeristöä, jossa suurelta osin arvioidaan lopputuotteen ominaisuuksia, kuten sen aihe-

## Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp

uttamia ilmansaasteita tai muita päästöjä. Kriteeristö ei niinkään kata laitteiston tuotantoprosessia. Asiantuntijaryhmä ehdottaa ei merkittävää haittaa -kriteereissä, että laitteisto tulisi suunnitella niin että sen suorat päästöt jäävät alle 270gCO<sub>2</sub>/kWh päästörajan ja että laitteisto tuotetaan energialla, jonka päästöt jäävät alle 270gCO<sub>2</sub>/kWh rajan.

Ruokatuotteiden ja juomien tuotantoa koskevat taloudelliset toiminnot (2.18 ja 2.19) edistävät luonnon monimuotoisuuden edistämistä ja kiertotalouden ympäristötavoitetta. Luonnon monimuotoisuuden kriteerit käsittelevät raaka-aineiden tuotantotapoja ja sisältävät listan soveltuvista raaka-aineista. Kiertotalouden kriteerit käsittelevät käytännössä lähinnä elintarviketuotteiden ja juomien pakkaamista tai pakkauksia, mutta ei näiden tuotteiden valmistamista.

### *Energia*

Energiaa koskeva luku sisältää 16 taloudellista toimintoa, joista kaksi ensimmäistä edistävät biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien ympäristötavoitetta ja loput koskevat ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ympäristötavoitetta. Ensimmäinen biologisen monimuotoisuuden edistämistä koskeva taloudellinen toiminto on vesivoimaloiden kunnostaminen ympäristönäkökulmista (3.1). Asiantuntijaryhmä ehdottaa kriteerejä, joiden perusteella vesivoimalan kunnostaminen voi edistää luonnon monimuotoisuuden ympäristötavoitetta. Asiantuntijaryhmä muun muassa ehdottaa, että ei merkittävää haittaa -kriteeristöön lisätään vaatimus, että käytetyn veden määrän ei tule nousta kunnostuksen yhteydessä. Toinen toiminto taas koskee sähkön tuotantoa bioenergialla (3.2). Bioenergiaa koskevissa kriteereissä määritellään muun muassa biomassan hankintasuunnitelma ja sen sisältö sekä useita yksityiskohtaisia kriteerejä siitä, millainen biomassaa voi olla kriteerien mukaista.

Ympäristön pilaantumisen ehkäisyä koskevan ympäristötavoitetta koskevat toiminnot ovat sisältyneen melko samanlaisia. Toiminnot sisältävät sähkön tuotannon aurinkoenergialla (3.3. ja 3.4), tuulivoimalla (3.5), merienergiateknologioilla (3.6), vesivoimalla (3.7), geotermisellä energialla (3.8), maakaasulla (3.9), uusiutuvilla ei-fossiilisilla kaasuilla (3.10), biokaasulla (3.11) sekä energiantuotannon aurinkoenergialla (3.12), geotermisellä energialla (3.13), maakaasulla (3.14), uusiutuvilla ei-fossiilisilla kaasuilla (3.15) ja biokaasulla (3.16). Raportissa ehdotetaan eri sähkön-tuotantomuodoille raja-arvoja ilmansaasteille (esim. NO<sub>x</sub> ja SO<sub>x</sub>, hiukkaset). Asiantuntijaryhmä ei ehdota yhtä raja-arvoa, vaan tarjoaa jatkotyöstämiseen kolme eri vaihtoehtoa päästörajaksi. Raportissa ehdotetaan myös sähköntuotannon ilmansaasteille päästörajoja, jotka perustuisivat tuotetun sähkön määrään, niin että tuotetun sähkön määrälle laskettaisiin elinkaarin ominaispäästö. Kriteereissä on epäselvyyksiä, kuten perustuisiko elinkaaren aikainen päästöjen laskenta tuotannon päästöihin vai otettaisiinko siinä huomioon päästöt koko elinkaaren ajalta huomioiden myös esim. kuljetuksesta aiheutuneet päästöt. Päästöjen laskentamenetelmä perustuu eri menetelmään verrattuna olemassa olevaan kansalliseen ja EU-tason lainsäädäntöön. Olemassa olevassa lainsäädännössä energiantuotannon ja teollisuuden päästöjä (hiukkaset, NO<sub>x</sub>, SO<sub>x</sub>) ilmaan rajoitetaan säatelemällä savukaasujen saastepäästöpituisuuksia. Päästöraja-arvot ovat muotoa mg/m<sup>3</sup>(n), eli esim. milligrammaa SO<sub>2</sub> yhdessä normikuutiossa savukaasua. Asiantuntijaryhmä ehdottaa, että päästörajat arvot laskettaisiin muodossa kg SO<sub>2</sub>eq/MWh.

## **Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp**

### ***Maa- ja vesirakentaminen***

Maa- ja vesirakentamisen alla on neljä erilaista taloudellista toimintoa, joista kolme tukee kiertotalouden ympäristötavoitetta (4.1, 4.3 ja 4.4) ja yksi ilmastonmuutoksen sopeutumisen ympäristötavoitetta (4.2).

### ***Rakennukset***

Lukuun kuuluu neljä taloudellista toimintoa. Uusien rakennusten rakentamisen ja laajamittaisten korjausten osalta kohta sisältää kaksi eri taloudellista toimintoa, joista ensimmäinen keskittyy kiertotalouden ympäristötavoitteen edistämiseen (5.1) ja toinen biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemin ympäristötavoitteen edistämiseen (5.2). Etenkin kiertotalouteen siirtymisen tekniset arviointikriteerit ovat määrällisesti mitattavia perustuen olemassa oleviin EN- ja ISO-standardeihin.

Luvun 5.2-toiminnossa esitetyt uusien rakennusten rakentamisen ja laajamittaisten korjausten biodiversiteetin ja ekosysteemin suojelun ja ennallistamisen kriteerit on jaettu kahteen osaan A ja B. A-osa kattaa biodiversiteetin ja ekosysteemin suojelun ja ennallistamisen kriteerit rakennuspaikan ja lähialueen näkökulmasta keskittyen muun muassa uhanalaisten lajien suojeluun. B-osan arviointikriteerit ovat puolestaan määrällisesti mitattavia keskittyen muun muassa rakennuksen katon ja rakennuspaikan viherrakenteen kattavuuden teknisiin arviointikriteereihin.

Luvun kolmas taloudellinen toiminto koskee rakennusten hankintaa ja omistamista biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien ympäristötavoitteen näkökulmasta (5.3). Luvun 5.3-toiminnon arviointikriteerit tukevat 5.2-toiminnan esitettyjä biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemin suojelun ja ennallistamisen kriteerejä keskittyen loogisesti niiden ylläpitoon.

Luvun neljäs toiminto (5.4) koskee rakennusten purkamisen kiertotalouden ympäristötavoitteen edistämisen näkökulmasta. Toiminnon tekniset arviointikriteerit sisältävät muun muassa 90 painoprosentin vaatimuksen purkujätteen kierrätykselle.

### ***ICT***

ICT-luku sisältää seitsemän eri toimintoa digitalisaation hyödyntämiseksi ilmaston ja ympäristön hyväksi. Nämä ovat: 1. satelliittidataa hyödyntävät digitaaliset ratkaisut, jotka mahdollistavat ilmastonmuutoksen hillitsemisen (6.1), 2. satelliittidataa hyödyntävät digitaaliset ratkaisut, jotka mahdollistavat ilmastonmuutokseen sopeutumisen (6.2), 3. satelliittidataa hyödyntävät digitaaliset ratkaisut, jotka mahdollistavat luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien seurannan ja ennallistamisen (6.3), 4. satelliittidataa hyödyntävät digitaaliset ratkaisut, jotka mahdollistavat ympäristön pilaantumisen ehkäisyn ja valvonnan (6.4), 5. satelliittidataa hyödyntävät digitaaliset ratkaisut, jotka mahdollistavat makeiden vesien ja merien resurssien kestävä käytön ja suojelun (6.5), 6. dataan perustuvat ratkaisut, jotka voivat pidentää hyödykkeiden käyttöikää, antaa tietoja materiaalien ja tuotteiden arvoketjuista tai antaa tuotesuunnittelijoille mahdollisuuden vaikuttaa merkittävästi kiertotalouteen (6.6.) ja 7. dataan perustuvat ratkaisut, jotka mahdollistavat vesien laadun ja niukkuuden kartoittamisen ja valvonnan sekä vesivarojen tehokasta käyttöä ja käsitteilyä edistävät laitteet (6.7).

## Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp

ICT-ratkaisut edellä mainittujen tavoitteiden edistämiseen voisivat sisältää muun muassa päästöjen ja ympäristön tilan valvontaa, datan käsittelyä, mallinnusta, ennusteiden laatimista, satelliittidatan yhdistämistä muista lähteistä saatuun dataan erilaisten päästöjä tai riskejä vähentävien palvelujen tuottamiseksi sekä datan parempaa saatavuutta. Kiertotalouden osalta toiminta voisi käsittää muun muassa ohjelmistojä, laitteita joiden avulla materiaalien jäljitettävyyttä pysyttäisiin parantamaan. Vesivaroja koskien kyseeseen tulisivat lisäksi muun muassa veden kulutukseen ja veden käsittelyyn liittyvät laitteet ja ohjelmistot. Luvun taloudellisten toimintojen ei merkittävää haittaa -kriteerit ovat monin osin keskeneräisiä ja tämän takia joidenkin taloudellisten toimintojen ei merkittävää haittaa -kriteereistä ei vielä tiedetä millaiseksi ne muodostuvat.

### *Katastrofiriskien hallinta*

Katastrofiriskien hallintaa koskevat taloudelliset toimet edistävät pääosin ilmastomuutokseen sopeutumisen ympäristötavoitetta (7.1-7.8). Lisäksi luvussa on yksi toimi koskien vesien ja meren suojelun ympäristötavoitetta (7.9).

### *Liikenne*

Liikenne-luku sisältää 11 taloudellista toimintoa, joista kahdeksan koskee ympäristön pilaantumisen ehkäisyn ympäristötavoitetta ja kolme ilmastomuutoksen sopeutumisen ympäristötavoitetta. Taloudelliset toiminnot kattavat niin vesi-, joukko- ja tie- kuin lentoliikennettä.

#### *Vesiliikenne*

Vesiliikenteen osalta luvussa esitetään kriteerejä erikseen rahti- (8.1, 8.3 ja 8.5) ja matkustajaliikenteelle (8.2, 8.4 ja 8.6). Lisäksi taloudelliset toiminnot on eroteltu sen mukaan, onko kyseessä meri- vai sisävesiliikenne tai uudis- vai muutosrakennus. Vesiliikennettä koskevat kriteerit ovat ympäristön pilaantumisen ehkäisyn ympäristötavoitteen alla.

Arviointikriteereissä ehdotetaan, että aluksen tulisi täyttää eri päästöjä koskevat vaatimukset, jotta se voitaisiin katsoa kokonaisuutena katsoa taksonomian mukaiseksi taloudelliseksi toiminnoksi. Täydennysrakennuksia, eli niin sanottuja retrofitejä, koskevat samat vaatimukset kuin uudisrakennuksia.

Eri päästötyypit tai vaatimukset koskevat ilmapäästöjä, öljypäästöjä, päästöjä veteen, vedenalaisia melua, operatiivisia toimia päästöjen vähentämiseksi sekä kuljetettavia tuotteita. Monet vaatimukset pohjaavat Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä IMO:ssa hyväksyttyyn sääntelyyn, mutta vaatimukset ovat tiukemmat kuin MARPOL-yleissopimuksen vaatimukset. Vuodesta 2026 alkaen tekniset arviointikriteerit tiukentuisivat, jotka ovat huomattavasti tiukemmat kuin alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehdyn MARPOL-yleissopimuksen vaatimuksia ja menevät vapaaehtoisia IMO-ohjeistuksia pidemmälle.

Vaikutuksiltaan merkittävimmät ehdotukset koskevat metsäkatoa aiheuttavien tuotteiden, kuten puutavaran ja soijan, ja vaarallisten jätteiden ja ydinjätteen kuljetusten sekä risteilytoiminnan rajaamista kestävien toimintojen ulkopuolelle. On syytä huomata, että vastaavaa rajausta ei ole ehdotettu tieliikenteen kuljetuksille, vaikka merirahdit ovat huomattavasti energiatehokkaampia

## Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp

kuin tiekuljetukset. Ehdotus on käytännön kannalta haastava, koska aluksen tilausvaiheessa voi olla mahdotonta vaikuttaa siihen, mihin alusta lopulta käytetään, etenkin tiettyjen alustyyppien osalta (mm. ro-ro-alukset eli autolautat).

Vesiliikenteen teknisissä arviointikriteereissä on paljon operatiivisia vaatimuksia. On epäselvää, miten tilaaja voisi olla vastuussa aluksen operoinnista ja kuinka kauas tilaajan vastuu ajallisesti ulottuu. Esimerkiksi operatiiviset vaatimukset sisältävät ehdotuksen nopeusvaatimuksesta (12 solmua konttialuksille), joka on hitaampi verrattuna lähimerenkulussa käytettyihin nopeuksiin.

Todennäköisesti 8.5- ja 8.6-toimintojen vaatimuksia ei sovellettaisi Suomessa, koska Suomessa sisävesillä sovelletaan lähtökohtaisesti meriliikenteen vaatimuksia eikä Suomessa sovelleta EU:n sisävesilainsäädäntöä.

### *Joukko- ja tieliikenne*

Joukko- ja tieliikenteen osalta taloudelliset toiminnot ja niiden tekniset arviointikriteerit kattavat julkisen liikenteen kuten bussit, raitiovaunut, johdinautot, metron ja rautatiet (8.7) sekä muiden liikennevälineiden osalta moottoripyörä-, henkilöauto- ja pakettiautoliikenteen (8.8). Kumpikin taloudellinen toiminto edistäisi ympäristön pilaantumisen ehkäisyn ympäristökriteeriä.

Julkisten liikenteen taloudellisia toimintoja koskisi tekniset arviointikriteerit, joiden mukaan ajoneuvon osalta ei sallittaisi pakoputkenpääpäästöjä ja tiettyjen ajoneuvoluokkien maantieajoneuvojen renkaiden tulisi alittaa tietty desibeliraja.

Muiden liikennemuotojen osalta ei sallittaisi pakoputkenpääpäästöjä tietyissä ajoneuvoluokissa sekä vuoden 2025 loppuun asti sallittaisiin tiettyjen nelipyöräisten ajoneuvoluokkien osalta, että ajonaikaiset päästöt olisivat (RDE) enintään 50-80 prosenttia sovellettavasta Euro-luokan rajasta. Lisäksi ajoneuvoja koskisi desibelirajat ääneen liittyvälle haitalle. Rajat riippuisivat ajoneuvoluokasta.

### *Lentoliikenne*

Raportissa ehdotetaan kriteerejä lentokoneiden valmistukseen (8.9), matkustajalentoliikenteeseen (8.10) ja lentokenttien maatoimintoihin (8.11). Kaikki lentoliikenteen taloudelliset toiminnot edistäisivät ilmastomuutoksen hillinnän ympäristötavoitetta.

Arviointikriteereissä ehdotetaan, että matkustajaliikenne tulisi suorittaa käyttäen nollapäästöisiä (kuten sähkö- tai vetyalukset) tai NACE C30.e mukaisia ilma-aluksia, sekä ehdotetaan lineaarisesti 2 prosentin vuositalolla nousevaa uusiutuvien lentopolttoaineiden vähimmäisprosenttia. Voimaantumisen jälkeen määräjän kuluttua arviointi perustuisi ainoastaan siihen prosenttiosuuteen, joka on tulosta siitä laivueen osasta joka täyttää esitetyt kriteerit.

Ensimmäiseksi alueellisille markkinoille niin kutsutuista päästöttömistä ilma-aluksista arvioidaan tulevan lyhyen matkan pienkoneet. Ensimmäiset päästöttömät kaupalliset ilma-alukset on arvioitu saatavan liikenteeseen vuoteen 2035 mennessä, mikä on myös komission tavoite. Pitkän matkan päästöttömien koneiden markkinavalmiuden aikataulusta ei ole tällä hetkellä luotettavaa

## **Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp**

tietoa. Uusiutuvilla lentopolttoaineilla on tämän vuoksi merkittävä rooli lentoliikenteen päästöjen vähentämiseksi.

Tästä syystä ilmailun teknisillä arviointikriteereillä pyritään seuraaviin tavoitteisiin: 1) kannustamaan vanhojen, vähemmän tehokkaiden ilma-alusten korvaamista uusilla, tehokkaammilla ilma-aluksilla ilman, että niillä olisi vaikutusta laivaston laajentamiseen; 2) vauhdittamaan tehokkaiden ilma-alusten kehittämistä ja markkinoille saattamista vaarantamatta päästöttömien hiilidioksidipäästöjen läpimurtoteknologioiden kehittymistä ja 3) kannustamaan korvaamaan fossiilinen polttoaine uusiutuvilla polttoaineilla, mukaan lukien tekninen valmius toimia korkeassa sekoite-suhteessa.

### ***Palauttaminen ja ennallistaminen***

Luku sisältää seitsemän taloudellista toimintoa, joista kolme koskee biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien ympäristötavoitetta. Luvun toiminnot ovat: 1. elinympäristöjen ja ekosysteemien suojelu (9.1), 2. ekosysteemien palauttamien suojeluun ja biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien palauttaminen (9.2), 3. ekosysteemien palauttaminen ilmastonmuutoksen sopeutumisen näkökulmasta (9.3), 4. vesistöjen palauttamiseen liittyvät ennallistamistoimet (9.4), 5. kiertotalouteen siirtymiseen liittyvät ennallistamistoimet (9.5), 6. ympäristön pilaantumisen ehkäisyyn ja hallintaan liittyvät ennallistamistoimet (9.6) ja 7. ekosysteemien palauttamisen mahdollistavat ennallistamistoimet (9.7).

### ***Matkailu***

Matkailu-luku sisältää yhden taloudellisen toiminnan, joka koskee hotelleja, loma-, telttailu- ja muita vastaavia majoitustiloja (10.1). Toiminto tukisi biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien ympäristötavoitetta.

### ***Vedenjakelu***

Veden ottoa, käsittelyä ja jakelua koskeva luku sisältää kaksi taloudellista toimintoa, joista toinen koskee veden jakelua (11.1) ja se edistää vesien ja merien suojelun ympäristötavoitetta. Toinen taloudellinen toiminto koskee taas suolan poistoa merivedestä (11.2) ja se edistää ilmastonmuutokseen sopeutumisen ympäristötavoitetta.

### ***Jätevesi***

Jätevettä koskeva luku sisältää neljä taloudellista toimintoa. Kaksi näistä edistää vesien ja merien suojelun tavoitetta: 1. kaupunkialueiden jätevesihuolto (12.1) ja 2. kestävät kaupunkialueiden viemäröintijärjestelmät (12.4). Toiset kaksi edistävät kiertotalouden ympäristötavoitetta: 1. fosforin poistoa jätevedestä (12.2) ja 2. vaihtoehtoisten vesiresurssien tuottamista (12.3).

### ***Jätehuolto***

Luku sisältää yhdeksän taloudellista toimintoa. Näistä kuusi tukevat kiertotalouden ympäristötavoitetta: 1. vaarallisten ja vaarattomien jätteiden kerääminen ja kuljettaminen (13.1), 2. vaarallis-

## **Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp**

ten jätteiden käsittely tarkoituksena materiaalin kierrätys (13.4), 3. biojätteen kierrätys käyttämällä anaerobista mädätystä tai kompostointia (13.5), elinkaarensa lopussa olevien tuotteiden haitattomaksi tekeminen ja purkaminen kierrätystä varten (13.7), vaarattoman jätteen lajittelu ja kierrätys materiaalina (13.8) sekä elinkaarensa lopussa olevien tuotteiden ja komponenttien uudelleenkäytön valmistelu (13.9). Kolme taloudellista toimintaa taas edistää ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ympäristötavoitetta: 1. vaarallisen jätteen erilliskeräys ja kuljettaminen (13.2), 2. vaarallisen jätteen käsittely ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi (13.3) sekä 3. säädösten vastaisten ja hylättyjen tai laittomien kaatopaikkojen kunnostaminen (13.6).

### ***Palvelut***

Luku sisältää kaksi taloudellista toimintoa, jotka kummatkin edistävät kiertotalouden ympäristötavoitetta: 1. sähköisten ja elektronisten varusteiden järjestäminen kiertotalouden malleissa (14.1) ja 2. korjaus- ja ylläpitopalvelut ja muut palvelut, jotka suoraan liittyvät toimintoihin (14.2).

### ***Valtioneuvoston kanta***

#### *Suomen alustavia ennakkovaikuttamislinjauksia*

Suomi on sitoutunut EU:n ilmastotavoitteisiin, Pariisin ilmastopöytäkirjaan ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (Agenda 2030) toimeenpanoon sekä useiden eri ympäristön tilaan liittyvien strategioiden ja hankkeiden edistämiseen. Suomi pitää tärkeänä, että rahoitusta ohjataan taloudellisiin toimintoihin, jotka tukevat luonnon biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien sekä vesi- ja merivarojen tilan edistämistä, kiertotalouteen siirtymisen tukemista sekä ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä. Komission kestävän rahoituksen strategia ja sen alaiset toimet, kuten EU:n kestävän rahoituksen taksonomia, ovat keskeisiä Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden toteutumisessa ja rahoituksessa. Kestävän rahoituksen toimien ja siten myös taksonomian tulisi olla johdonmukaisia keskenään ja muiden EU-kehikoiden kanssa. Valtioneuvoston näkemys koskien kestävää rahoitusta on päivitetty kestävän rahoituksen strategiaa koskevassa E-kirjeessä (E 102/2021 vp).

Suomi katsoo, että taksonomian teknisten arviointikriteerien pitäisi täyttää niille taksonomia-asetuksessa asetetut vaatimukset koskien esimerkiksi ympäristötavoitteiden merkittävää edistämistä ja teknologianeutraaliusperiaatteen toteutumista. Lisäksi Suomi katsoo, että teknisten arviointikriteerien tulisi olla tarkoituksenmukaisia, helppokäyttöisiä, ymmärrettäviä, yksitulkintaisia ja tieteelliseen tutkimustietoon perustuvia. Suomi korostaa, että teknisten arviointikriteerien osalta on tarve huomioida olemassa oleva EU-lainsäädäntö ja -kehikot mahdollisimman kattavasti. Tekniset arviointikriteerit eivät saisi johtaa EU-oikeuden sisäisiin ristiriitoihin eri politiikkasektoreilla, eikä kohtuuttomaan hallinnolliseen taakkaan yrityksille ja muille toimijoille. Lisäksi teknisten arviointikriteerien tulisi soveltua rakenteiltaan erilaisille ja eri kokoisille yrityksille ja muille toimijoille ja niissä tulisi huomioida erilaiset ympäristöolosuhteet. Teknisten arviointikriteerien on annettava luotettavat puitteet kansainvälisten rahavirtojen ohjaamiselle ympäristön kannalta kestävästi. Siksi ne voivat olla lainsäädäntöä tiukempia erityisesti aloilla, joiden säädöksissä erillistä kestävyystarkastelua ei vielä ole (E 85/2020 vp).

## Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp

Taksonomian ja sen teknisten arviointikriteerien on tarve muodostaa johdonmukainen kokonaisuus. Suomi pitää tärkeänä, että taksonomian taloudelliset toiminnot muodostaisivat mahdollisimman kattavan kokonaisuuden, jotta entistä useammalla sektorilla ja taloudellisella toimijalla olisi mahdollisuus pyrkiä taksonomian mukaisuuteen. Suomi katsoo, että rahoitusmarkkinoiden käyttöön tarkoitetut kriteerit, joiden avulla rahoittajat voivat tarkastella yhtenäisesti toimintojen kestävyyttä, voivat kirittää suomalaisten toimijoiden ympäristökestävyyttä ja luoda yritykselle kansainvälistä kilpailuetua. On kuitenkin tiedostettava, että epätarkoituksenmukaiset ja käytännössä toimimattomat tekniset arviointikriteerit voivat kuitenkin huonoimmassa tapauksessa johtaa vastakkaiseen tulokseen. Suomi pitää tärkeänä, että delegoituihin säädöksiin liittyvä valmistelu on läpinäkyvää ja että komissio sekä komission asiantuntijatyöryhmä, jolle on annettu tehtäväksi valmistella ehdotuksia komissiolle teknisistä arviointikriteereistä, kuulisivat monipuolisesti asiantuntijoita sekä tiedottaisivat työstään ajantasaisesti.

EU:n asettamat tavoitteet biodiversiteetin ja ekosysteemien suojelulle ja ennallistamiselle ovat kunnianhimoisia ja niiden saavuttaminen edellyttää tehokkaita ja vaikuttavia toimia. Kestävällä rahoituksella on mahdollisuus olla tässä merkittävässä roolissa. Suomi pitää sopivana, että taksonomian kiertotaloutta koskevien teknisten arviointikriteerien perustana ovat tavoitteet talouden irtikytkennästä uusiutumattomien luonnonvarojen käytöstä sekä luontopääoman uusiutuminen.

Taksonomia-asetuksen mukaan taloudellista toimintaa pidetään biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelua ja ennallistamista merkittävästi edistävänä, jos kyseinen toiminta edistää merkittävästi biologisen monimuotoisuuden suojelua, säilyttämistä tai ennallistamista tai ekosysteemien hyvän tilan saavuttamista tai jo hyvässä tilassa olevien ekosysteemien suojelua.

Luonnon monimuotoisuuden edistämistä koskevien arviointikriteereiden tulee varmistaa, että niiden täyttyessä luonnon monimuotoisuuden ympäristötavoitetta tuetaan merkittävästi uskottavalla tavalla, samalla kuitenkin varmistaen, että ei aiheuteta merkittävää haittaa muille ympäristötavoitteille.

### *Maatalous*

Suomi pitää teknisiä arviointikriteerejä perusteltuna monimuotoisuuden edistämisen näkökulmasta. Teknisissä arviointikriteereissä tulisi kuitenkin ottaa huomioon jäsenmaiden erilaiset luonnonolosuhteet ja niiden vaikutus alueella sovellettavissa oleviin maatalouskäytäntöihin. Suomen mukaan maataloutta koskevien teknisten arviointikriteerien tulee nojautua EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistuksen yhteydessä tehtyihin ratkaisuihin, esimerkiksi ympäristön ja ilmaston kannalta kestävän perustason, sekä määritelmien ja termien osalta, huomioiden kuitenkin, että teknisten arviointikriteerien on annettava luotettavat puitteet biologisen monimuotoisuuden tukemiseksi. Lisäksi kriteerit eivät saisi sisältää takautuvia ehtoja. Ei merkittävää haittaa -kriteereissä ei tule edellyttää luopumista turvopohjaisista kasvualustoista ja turpeen käytöstä eläinten kuivikkeena. Asiaa voidaan tarkastella uudelleen myöhemmin, jos tosiasiallisesti korvaavia materiaaleja kehitetään.

Suomen tavoitteena on myös, että maataloutta koskeva ravinnetasevaatimus kohdistuisi typen lisäksi myös fosforiin. Suomi myös huomauttaa, että ravinteiden käytön kriteerin tulisi kohdistua rehevöitymisen kannalta kaikkiin merkityksellisiin ravinteisiin.

## Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp

Suomen tavoitteena on maatalouden toimintojen osalta selkeät, johdonmukaiset ja myös Suomen olosuhteisiin sovellettavissa olevat tekniset arviointikriteerit. Jatkovalmistelussa kyseisten teknisten arviointikriteerien soveltuvuutta ja mahdollista yksinkertaistamista tulisi arvioida.

### *Metsätalous*

EU:n perussopimuksissa ei ole määritelty oikeusperustaa EU:n yhteiselle metsäpolitiikalle. EU:lla on kuitenkin toimivaltaa ympäristö-, maatalous- ja energiasektoreilla, jotka joko suoraan tai välillisesti vaikuttavat metsiin. Valtioneuvoston EU-selonteossa otetun kannan mukaisesti metsäpolitiikan tulee olla jatkossakin EU:ssa kansallisen päättävällän piirissä, koska jäsenvaltiot ja niiden olosuhteet ovat erilaisia. Teknisten arviointikriteerien tulisi ottaa paremmin huomioon jo olemassa olevat EU-kehikot. Mikäli kansallisella tasolla on käytössä sellaiset järjestelmät, joilla voidaan todentaa tavoitteiden täyttyminen, ei tulisi olla tarvetta metsälö- tai hankinta-aluekohtaiseen tarkasteluun. Lisäksi metsien ja metsätalouden osalta teknisissä arviointikriteereissä tulisi käyttää olemassa olevia ja merkitykseltään selkeitä käsitteitä ja vaatimuksia niiden tulkittavuuden edistämiseksi.

Metsätalouden kriteereiden täytyy olla sovellettavissa eri kasvillisuusvyöhykkeillä ja eri alueiden biologisiin lähtökohtiin. Täten ne eivät voi olla liian yksityiskohtaisia. Suomi katsoo, että kiertotalouskriteerin tulisi olla mukana kokonaisuudessa koskien ei merkittävää haittaa -kriteerejä.

Suomi vaikuttaa ennakkoon tavalla, joka mahdollistaa, että Suomen metsillä ja niissä harjoitetulla metsätaloudella olisi mahdollisuus täyttää teknisten arviointikriteerien vaatimukset käytännössä, ilman kohtuuttomia kustannuksia tai liian pitkälle menevää sääntelyä.

### *Kalastus*

Monet esitetyistä arviointikriteereistä ovat perusteltuja ja tukevat kalastuksen kestävyyttä ja vastuullisuutta. Teknisissä arviointikriteereissä tulisi ottaa huomioon jäsenvaltioiden erilaiset luonnonolosuhteet ja kalastuskäytännöt. Suomen mielestä esimerkiksi tarkkailijoiden tai kameravalvonnan kattava käyttö kalastusalueilla ovat suhteettomia kriteerejä Itämerellä. Merihylkeitä koskevien velvoitteiden ei tulisi estää taksonomian mukaista kalastusta Suomen merialueilla, jossa voimakkaasti kasvaneiden lajien, kuten merihylkeiden, poistaminen tapahtuu tieteellisen tiedon mukaisesti asetettujen pyyntikiintiöiden puitteissa. Kalastuksen osalta taksonomian tulisi kattaa myös kriteerit kestäväälle fosforin poistokalastukselle ja huomioida vähemmän hyödynnetyt lajit, Itämeren osalta esimerkiksi särkikalat ja kuore. Suomi katsoo, että kalastusta koskevien teknisten arviointikriteerien tulisi ottaa huomioon EU:n yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) kestävän kalastuksen ja kansallisen lainsäädännön ratkaisut.

### *Energia*

Vesivoimalan kunnostukseen liittyvien ympäristökriteerien osalta komission tulisi huomioida vesivoimaloiden laitoskohtaiset olosuhteet ja vesienhoidon ympäristötavoitteet. Esimerkiksi säännöstelyn kehittäminen voi joissain tilanteissa hyödyntää tulva- ja kuivuusriskien hallintaa.

## Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp

Vaikka sähköntuotanto bioenergialla on jo ilmastomuutoksen hillinnän taksonomiassa määritelty toimi, asiantuntijaryhmän raportissa ehdotetaan myös monimuotoisuutta merkittävästi edistävälle bioenergialle kriteerejä. Suomi näkee, että bioenergiaan liittyvät biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien näkökulmat käsitellään raportin teknisissä arviointikriteereissä tavalla, joka johtaa toimijoiden merkittävään hallinnollisen taakkaan.

Jos rahoitusmarkkinat tulevat käyttämään taksonomiaa, voidaan ennakoida, että bioenergiահankkeet tulevat tavoittelevaan taksonomian mukaisuutta perustuen ilmastomuutoksen hillinnän kriteereihin. Siten on oletettavaa, että mahdolliset monimuotoisuutta koskevat kriteerit eivät ole ensisijainen kriteeristö, jonka perusteella sähköntuotanto bioenergiasta tavoittelisi taksonomian mukaisuutta. Suomi ei pidä tarkoituksenmukaisena laatia EU-taksonomian alla bioenergiaa koskevia teknisiä kriteereitä monimuotoisuutta merkittävästi edistävänä toimenä. Jos kriteerit kuitenkin laaditaan, on niiden käytettävyyteen ja sisältöön kiinnitettävä huomiota uusiutuvan energian direktiivin valossa ottaen huomioon tarve taata biologisen monimuotoisuuden merkittävä edistäminen.

Suomen näkemyksen mukaan biologista monimuotoisuutta merkittävästi edistävän bioenergian kriteereitä ei tule myöskään käyttää muissa EU-hankkeissa, eikä niillä tule olla laajempaa vaikutusta sääntelyn kehittymiseen.

Kestävän rahoituksen taksonomian tulee mahdollistaa metsätalouden ja -teollisuuden tähteiden ja jätteiden sekä metsänhoitotöiden yhteydessä syntyvän pienpuun kestävän hyödyntämisen energiantuotannossa. Lisäksi kriteerien tulee mahdollistaa nestemäisten, kaasumaisten tai kiinteiden biomassojen käyttö teknologianeutraalisti.

Voimassa olevaa uusiutuvan energian direktiiviä yksityiskohtaisemmat monimuotoisuuden edistämistä koskevat bioenergian kriteerit tulee asettaa jatkossakin pohjautuen kansallisiin suosituksiin ja ohjeistuksiin.

Taksonomiassa olisi tarve huomioida ydinjätteen loppusijoitus ja valmistella sitä koskevat kriteerit. Tällaiset kriteerit ovat tärkeitä vähäpäästöisen energiantuotannon teknologianeutraaliuden näkökulmasta. Kriteeristön tulisi perustua EU:n asettamille henkilöiden ja ympäristön kannalta turvallisille säteilyrajoille. Turvallisuuden varmistamisen koko ydinlaitoksen elinkaaren aikaisessa toiminnassa ja ydinjätteistä ja loppusijoituksesta huolehtimisen tulisi tarkoittaa kansallisten ja EU-tason vaatimusten täyttämistä toiminnassa sekä taloudellista varautumista käytöstä poistoon ja ydinjätehuoltoon täysimääräisesti ja todennetuilla suunnitelmissa.

### *Liikenne*

Suomen näkemyksen mukaan arviointikriteerien tulisi olla teknisesti toimivia ja sidosryhmät ol-tava mukana valmistelussa. Merenkulun muu säätely on huomioitava kriteerien valmistelussa.

Suomen tavoitteena on, että puutavaran kuljetusta merirahtina ei rajattaisi taksonomian ulkopuol-lelle. Puuta ei voi pitää raaka-aineena kategorisesti ei-kestävänä, koska esimerkiksi puurakenta-misen voidaan katsoa sitovan hiiltä. Lastin sisältöön perustuvat kriteerit sekä muut operatiiviset

## Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp

vaatimukset olisivat yleisemminkin ongelmallisia, koska aluksen käyttötarkoitus voi muuttua aluksen käyttöiän aikana.

Joukkoliikenteen ja tieliikenteen teknisten arviointikriteerien tulisi mahdollistaa käyttövoimina sähkön ja vedyn lisäksi myös biokaasu ja nestemäiset biopolttoaineet siirtymäaikana.

### VALIOKUNNAN PERUSTELUT

*Taksonomian tarkoitus.* Taksonomia on rahoitusalan yrityksiä koskevan EU-asetuksen avulla luotu luokittelujärjestelmä, joka määrittelee, millainen taloudellinen toiminta on kestävä. Taksonomia-asetuksen tavoite on ohjata pääomia tukemaan kestävä talouskasvua. Asetuksen ja sen teknisten arviointikriteerien tarkoituksena on selkeyttää ja harmonisoida kestävyysarviointia; sijoittajilla, jotka haluavat sijoittaa ympäristön kannalta kestäviin kohteisiin, on tällä hetkellä ongelmana tunnistaa sellaiset kohteet, jotka aidosti edistävät ympäristötavoitteita. Kohteiden ympäristövaikutusten arviointi on usein sijoittajille vaikeaa, ja yksityisten luokittelijoiden kestävyysarviot voivat olla keskenään ristiriitaisia johtuen niiden käyttämisestä erilaisista ja huonosti läpinäkyvistä arviointimenetelmistä.

Talousvaliokunta korostaa valtioneuvoston tavoin, että Suomi on sitoutunut EU:n ilmastotavoitteisiin, Pariisin ilmastopöytäkirjaan ja YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden (Agenda 2030) toimeenpanoon sekä useiden eri ympäristön tilaan liittyvien strategioiden ja hankkeiden edistämiseen. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että rahoitusta ohjataan taloudellisiin toimintoihin, jotka tukevat luonnon biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien sekä vesi- ja merivarojen tilan edistämistä, kiertotalouteen siirtymisen tukemista sekä ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä.

Taksonomian erityispiirre on, että siinä arvioitava ”perusyksikkö” on toiminto eikä yritys. Yritys voi harjoittaa useita toimintoja, joista osa voi olla taksonomian mukaan kestävä ja osa ei. Tarkastelemalla yrityksen liikevaihtoa eri toiminnoissa voidaan laskea kyseisen yrityksen osalta, kuinka kestävä sen toiminta on. Taksonomiassa arvioidaan taloudellisen toiminnan ympäristövaikutuksia kuuden kriteerin (ilmastonmuutoksen hillintä, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, vesivarojen ja merten tarjoamien luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojeleminen, siirtyminen kiertotalouteen, ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen, luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeleminen ja ennallistaminen) avulla, jotka menevät paljon toiminnan ilmastovaikutuksia pidemmälle eri ympäristönäkökulmiin. Jotta toiminta olisi kestävä, tulee sen edistää vähintään yhtä näistä ympäristönäkökulmista, eikä kyseinen toiminta saa haitata mitään muuta näistä ympäristönäkökulmista. Tämä jälkimmäinen vaatimus on keskeinen ero taksonomian ja monen muun vihreyden määritelmän kanssa. Taksonomia sisältää tarkat mittarit näiden ympäristönäkökulmien edistämisen ja haittaamisen arvioimiseksi. Taksonomia on siten laaja oikeudellinen kehikko, jossa pyritään huomioimaan mahdollisimman kattavasti eri toimintojen vaikutuksia.

*Talousvaliokunnan aiemmat kannanotot.* Talousvaliokunta on ottanut kantaa kestävä kasvun rahoituksen lainsäädäntöön ja taksonomiaan useissa aikaisemmissa lausunnoissaan (viimeisinä U 43/2021 vp — TaVL 36/2021 vp ja TaVL 53/2021 vp — E 120/2021 vp). Talousvalio-

## Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp

kunta viittaa aiempiin kannanottoihinsa ja niitä täydentäen nostaa tässä lausunnossaan esille oman toimialansa kannalta keskeisiä näkökohtia, joita Suomen tulee pitää esillä luonnon monimuotoisuutta koskevan delegoidun säädöksen valmisteluun ennakko vaikuttamisessa.

*Vaikutukset.* Vaikka taksonomia liittyykin ensisijaisesti finanssimarkkinoiden toimijoiden ja pörssi-yhtiöiden tiedonantovelvollisuuksiin, sillä on epäsuoria vaikutuksia myös muihin reaali-talouden yrityksiin ja mahdollisesti myös julkisen rahoituksen ehtoihin: jotta raportointivelvol-liseksi määritelty yritys voisi täyttää velvoitteensa, se joutuu pyytämään tietoja alihankintaketjun-sa yrityksiltä. Tätä velvoitetta on rajoitettu siten, että finanssialan PIE-yhteisöt eivät saisi vaatia raportointia yrityksiltä, joilla ei ole itsenäistä velvoitetta raportoida taksonomian mukaisuuttaan. Vastaavanlaista rajoitetta ei ole kuitenkaan esitetty pörssi-yhtiöiden raportoinnin osalta.

On selvää, että lisääntyneet raportointivelvoitteet lisäävät sääntelyn kohteena olevien toimijoi-den hallinnollista taakkaa. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että erityistä huomiota kiinnitetään siihen, ettei sääntelyyn jää katvealueita siten, että raportointivelvollinen ei voi suoriutua omista velvoitteistaan, koska sen vaikutuspiiriin tai alihankkijoihin sisältyy tahoja, joilla ei vastaavaa ra-portointivelvoitetta ole.

Talousvaliokunta huomauttaa, että erilaisten tiedonantovelvoitteiden kumulaatio on myös omi-aan kasvattamaan sijoitustuotteisiin liittyvää informaatiovyöryä. Olennaista on, että lisätiedonan-tovelvoitteet tulevat sijoittajarajapintaan siten laadittuina, että ne tosiasiallisesti palvelevat tie-dontarvetta.

Hallinnollista taakkaa lisää omalta osaltaan myös, jos sääntelyn soveltamiseen valmistautumi-seen jää kovin lyhyt aika ja sääntelyn sisältöön ja pysyvyyteen kohdistuu epävarmuuksia. Sään-telyn täytäntöönpanolle jäävän lyhyen ajan ja mahdollisen tietojen takautuvan hakemisen johdos-ta olisi todennäköistä, että raportointiin tulee alkuvaiheessa liittymään epätarkkuuksia tai tulkin-nanvaraisuutta.

*Taannehtivuus.* Jos sääntelyn kiristyessä muutokset tulisivat koskemaan jo olemassa olevia ra-hoitusinstrumentteja taannehtivasti, tällä voisi olla vaikutusta myös niiden lainojen hintaan ja muihin ehtoihin. Ottaen huomioon edellä sanottu, esimerkiksi joukkolainan liikkeeseenlaskijalle voi olla hankalaa uudistaa joukkolainan vakuutena olevia lainoja muuttuneiden (kiristyneiden) taksonomiakriteerien mukaisiksi.

Lainsäädännössä tulee välttää sellaisia ratkaisuja, jotka luovat rahoitusepävarmuutta pitkäkestoi-siin investointeihin. Epävarmuus sääntelyn sisällön muutoksista ja näiden muutosten vaikutuk-sista on erityisen haitallista hankkeissa tai arvopapereissa, joiden on suunniteltu säilyttävän tai kasvattavan arvoaan vuosia tai jopa vuosikymmeniä.

Talousvaliokunta katsoo, että velkakirjat, jotka ovat olleet kriteerien mukaisia liikkeeseenlasku-hetkellä, on tarkoituksenmukaista vapauttaa kriteereihin myöhemmin tehtävistä tiukennuksista. Tämä linjaus olisi yhdensuuntainen sen laajalti muilla lainsäädäntösektoreilla käytössä olevan periaatteen kanssa, että kukin ratkaisu on oman aikansa tuote ja siihen tulee soveltaa lainsäädän-töä sellaisena kuin se on ollut tuotteen markkinoille saattamisen hetkellä.

## Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp

*Sääntelyn johdonmukaisuus.* Ympäristötavoitteet linkittyvät usein toisiinsa, mutta joiltain osin niitä voi olla vaikea toteuttaa samanaikaisesti. Yhden edistäminen saattaa heikentää tai hidastaa toisten tavoitteiden saavuttamista. On tärkeää tunnistaa kohdat, joissa eri tavoitteet johtavat toimenpiteiden vastakkaisuuteen ja näissä tilanteissa tehdä näkyväksi valinta siitä, mitä tavoitetta priorisoidaan. Talousvaliokunta pitää perusteltuna, että taksonomiassa huomioitaisiin jo olemassa olevien EU-normien (erityisesti RES-direktiivi) ja vakiintuneiden standardien vaatimukset.

*Läheisyysperiaate.* EU:n perussopimukseen ei sisälly EU:n yhteistä metsäpolitiikkaa. Talousvaliokunta katsoo, ettei uudenkaan sääntelyn tule muuttaa tätä toimivaltajakoa, vaan ainoastaan luoda edellytykset käsitellä metsätalouden investointeja osana kestävästä rahoituksesta koskevaa kokonaisuutta. Metsiin liittyviä asioita kuitenkin sisältyy sektoripolitiikkoihin (ilmasto, maatalous, ympäristö). Tämä korostaa ennakkovaikuttamisen merkitystä ja kestävästä metsätalouden harjoittamisen edellytysten turvaamista myös näillä sektoreilla. Talousvaliokunta ilmaisee huolensa muun muassa erilaisten suojavyöhykkeiden määritelmien merkityksestä erityisesti Suomen vesistöltään sirpaleisilla alueilla. Taksonomian kriteerit eivät saa johtaa kestävästä suomalaisesta biotalouden toimintaedellytysten heikkenemiseen.

Arviointikriteerien tulisi soveltua maantieteeltään, luonnonolosuhteiltaan ja ilmastoltaan erilaisille alueille sekä rakenteiltaan erilaisille ja eri kokoisille toimijoille. Sääntelyn ennakoitavuus, johdonmukaisuus, perustuminen tieteeseen ja helppokäyttöisyys ovat edellytyksiä sille, että taksonomialla on haluttua vaikutusta luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Talousvaliokunta toteaa, että voi olla vaikeaa löytää tasapainoinen sääntelyratkaisu, kun tavoitellaan paikallisten olosuhteiden huomioivaa, mutta silti yhdenmukaisesti koko EU:n alueella sovellettavaa normistoa.

*Kiertotalous.* Kirjelmässä ei oteta erityisesti kantaa jätesektoriin. Esimerkiksi teollista tuotantoa koskevat kiertotalouskriteerit voisivat kuitenkin olla merkittäviä kiertotalouden edistämisen kannalta.

Myös kierrätyskelvottoman jätteen polttaminen ja prosessissa vapautuvan energian hyödyntäminen on olennainen osa kiertotaloutta. Esimerkiksi hiilidioksidin talteenotto jätteenpolttolaitoksen savukaasuista ja talteen otetun hiilidioksidin käyttäminen uusien materiaalien valmistuksessa voi tulevaisuudessa mahdollistaa nykyistä merkittävästi korkeamman kierrätysasteen saavuttamisen.

Ilmaan johdettavien päästöjen elinkaariarviointi on kuitenkin haastavaa eikä täytä tavoitetta kriteeristön helppokäyttöisyydestä, ymmärrettävyydestä ja yksitulkintaisuudesta. Ehdotettu menetelmä johtaa ilmapäästöjen laskentaan myös polttoon perustumattomalle tuotannolle kuten aurinko- ja tuulivoimalle osin vaikeasti ennakoitavalla tavalla.

Taksonomian on perustuttava objektiiviseen tieteelliseen tutkimukseen ja luotettaviin laskelmiin tai arvioihin ympäristövaikutuksista ja sen tulee kohdella taloudellista toimintaa vain ympäristö- ja ilmastovaikutuksen perusteella riippumatta siitä, millä teknologialla toimintaa tehdään. Talousvaliokunta pitää selvitetynä, että taksonomian kriteerit voivat saada yritykset kilpailemaan toimimensa ympäristökestävyydellä. Tässä tilanteessa suomalaisille voi syntyä myös kansainvälistä kilpailuetua, jos edelläkävijyys saadaan kaupallistettua.

## Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp

*Kokoavia huomioita.* Toteuttaakseen sille asetettuja tavoitteita taksonomian on oltava ilmasto- ja ympäristönäkökulmasta uskottava ja niin yksinkertainen, että sitä on mahdollista käyttää ilman kohtuuttomia kustannuksia ja hallinnollista taakkaa. Taksonomian vaatimusten on oltava riittävän vaativia, mutta toteuttamiskelpoisia. Epätarkoituksenmukaiset tai käytännössä toimimattomat arviointikriteerit voivat johtaa tavoitteisiin nähden täysin vastakkaiseen lopputulokseen.

Taksonomialla ei ole tarkoitus nostaa pakottavan sääntelyn kunnianhimon tasoa, vaan antaa rahoitusmarkkinoille nykyistä parempia välineitä tunnistaa kestäviä sijoituskohteita. Sen arvioidaan kuitenkin osaltaan vaikuttavan siihen, että talouden toimijat nostavat itse kunnianhimon tasoaan omaehtoisesti ja kilpailun myötä. Talousvaliokunta muistuttaa, että delegoiduilla säädöksillä ei voida ylittää demokraattisen prosessin tuloksena syntyneen sääntelyn rajoja.

Ympäristön kannalta ei ole yksinomaan myönteistä, jos sijoittajat välttelevät sijoittamista ilmastoa ja ympäristöä merkittävästi kuormittaville aloille. Nimenomaan näillä aloilla toimivien yritysten pitäisi pystyä hankkimaan rahoitusta päästöjen vähentämiseen tähtääviin investointeihin. Kokonaispäästöt vähenevät, jos esimerkiksi vähäpäästöisemmällä energiamuodolla korvataan suuripäästöisempi tilanteessa, jossa investointi täysin päästöttömiin energialähteisiin ei ole lyhyellä tähtäimenä mahdollinen vaihtoehto; voidaan esimerkiksi haluta pitää yllä kapasiteettia tuuli-voiman varavoiமாகsi vähätuulisille päville tai huoltovarmuuden turvaamiseksi säilyttää energialähteiden vaihtoehtoja. Investoinnin ympäristövaikutuksia ei siten voida arvioida yksinomaan tuotantomuodon teknisistä ominaisuuksista, vaan tulee huomioida valintojen vaihtoehtoiskustannukset ja järjestelmätason vaikutukset.

Vaihtoehtoiskustannuskysymykseen liittyen talousvaliokunta pitää esillä hiilivuodon riskiä. Hiilivuodon voidaan arvioida olevan merkittävä riski sinänsä kannatettavien ja kunnianhimoisten EU-säännösten toteutumisen kannalta. Kotoperäisesti tuotetun energian korvautuminen tuontienenergialla vaikuttaa energian hiilijalanjälkeen myös tuonnin vaatiman logistiikan vuoksi.

Talousvaliokunta korostaa ennakkovaikuttamisen tärkeyttä. Suomen tulee vaikuttamisessaan huomioida, että taksonomia perustuu vaatimuksiin, jotka yhtäältä edellyttävät ympäristötavoitteen edistämistä ja toisaalta sitä, ettei aiheuteta merkittävää haittaa millekään määritellyistä kriteereistä. Merkittävän haitan arviointi voi olla raskaampi ja moniulotteisempi kuin edistymisen toteaminen. Jos haitan arviointiin jää kohtuuttomia tai vaikeasti todennettavia sääntöjä, se voi estää suomalaisia toimintoja saamasta taksonomian luokitusta, vaikka ne edistäisivät ympäristötavoitteita. Samalla kun sääntelykehitystä haitalliseen suuntaan vieviä ehdotuksia tulee torjua, yhtä tärkeää on, että Suomi tuo neuvotteluihin omia, vaihtoehtoisia ratkaisujaan.

### VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Talousvaliokunta ilmoittaa,

*että se yhtyy asiassa edellä esitetyin täsmennyksin ja huomautuksin valtioneuvoston kantaan.*

## **Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp**

Helsingissä 2.2.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Sanni Grahn-Laasonen kok  
varapuheenjohtaja Hanna Kosonen kesk  
jäsen Atte Harjanne vihr (osittain)  
jäsen Mari Holopainen vihr  
jäsen Hannu Hoskonen kesk  
jäsen Eeva Kalli kesk  
jäsen Matias Mäkyne sd  
jäsen Raimo Piirainen sd  
jäsen Minna Reijonen ps  
jäsen Janne Sankelo kok  
jäsen Hussein al-Tae sd  
jäsen Veikko Vallin ps  
jäsen Tuula Väättäin sd  
jäsen Johannes Yrttiaho vas  
varajäsen Hilka Kemppi kesk  
varajäsen Kai Mykkänen kok (osittain)

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller

**Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp**  
**Eriävä mielipide**

**Eriävä mielipide**

**Perustelut**

Perussuomalaiset vastustavat esitettyä kestävän rahoituksen taksonomiaa periaatteellisella tasolla. Lisäksi vastustamme nyt käsiteltävässä esityksessä Suomen erityispiirteiden laiminlyöntiä ja erityisesti metsäteollisuudellemme epäedullisia kirjauksia. Perussuomalaisten mielestä ilmaston nimissä valtaa ei tule siirtää pysyvästi kansalliselta tasolta EU:lle. Samaten ilmastokunnianhimon nimissä ei maallamme ole varaa lahjoittaa muille maille kilpailukykyetua.

*Onko vallan siirto EU:lle tiedostettu ja välttämätöntä ilmastotavoitteiden kannalta?*

Taksonomian käyttö rahoituksen ja politiikan ohjailussa tulisi lisääntymään merkittävästi. Kyseessä ei siis ole pelkkä standardisoinnin valvonta ja suuntaviivojen asettaminen, vaan merkittävän talouspoliittisen vallan pysyvä siirto EU:lle. Mitään järkevää selitystä sille, miksei vihreyden arviointia voisi jättää täysin markkinoiden harteille, ei ole annettu. Koko järjestely on siten kyseenalaistettavissa jo pelkän kansallisen budjettisuvereniteetin näkökulmasta.

*Suuret maat ajavat kansallista etuaan Suomen kustannuksella*

Päätöksenteossa painoarvoltaan suuret EU-maat eivät huomioi Suomen poikkeuksellisia olosuhteita. Maamme pitkät sisäiset etäisyydet, metsiemme taloudellinen merkitys tai riippuvuutemme meriliikenteestä eivät saa ansaitsemaansa huomiota. Nettomaksajaroolimme unionissa syvenee kilpailukykyämme rapauttavien kansallisten ja EU-tason päätösten seurauksena.

*Esitys on merkittävä erityisesti metsä- ja maataloudelle*

Esitys koskettaa erityisesti Suomelle tärkeää metsäteollisuutta. Viljelymetsien suojeluvaade on 20 prosenttia, ja jäljelle jäävää 80 prosentin osuutta koskee lisäkritteristö. Asiantuntijalausunnoissa kiinnitettiin huomiota siihen, että tästä ei ole laadittu vaikutusarviota. Valtioneuvoston kanta tai valiokunnan lausunto eivät huomioi tätä asiaa ollenkaan. Esityksen suojeluvaadetaso on saatava neuvotteluissa alemmaksi ja asiasta on laadittava vaikutusarvio. Metsäteollisuutta huolestuttavat myös puun merikuljetusten jättäminen taksonomian ulkopuolelle ja monet muut epävarmuustekijät.

*Suomi osaa nämä asiat itsekin*

Suomi tekee ilmastotoimet itse paremmin kuin EU-komission määräysvallan alla. Tiedämme itse, mikä meille on hyväksi maantieteellisen sijaintimme ja talouden rakenteemme pohjalta. Emme tarvitse EU:n ohjaustoimia tässä asiassa. Vapaaehtois pohjalta voimme lähteä mukaan hyviin yhteisiin linjauksiin, kuitenkin siten, että suvereniteettimme ei vaarannu tai heikkene.

**Valiokunnan lausunto TaVL 1/2022 vp**  
**Eriävä mielipide 1**

*Muitakin tekijöitä huomioitava*

Taksonomiakriteerit keskittyvät kielteisten ympäristövaikutusten eliminoimiseen, mutta eivät huomioi tavoiteltuja positiivisia vaikutuksia, kuten työllisyyttä, sivutuotteita tai huoltovarmuutta. Joissakin tilanteissa vähäisellä negatiivisella ympäristövaikutuksella on saavutettavissa mittavia muita hyötyjä. Vaihtoehtokustannusten huomioimisen laiminlyönti voi johtaa tilanteeseen, jossa osaoptimointi johtaa ympäristönkin kannalta kielteiseen lopputulokseen.

*Kiire ja puutteelliset esitykset eivät ole hyväksyttävissä*

Fit for 55 -hanketta leimaa tolkuton kiire ja esityksien puutteellisuus. Asiantuntijalausunnoissa havaitut tekniset puutteellisuudet ja sopimattomat yksityiskohtaisuuden tasot sekä puutteelliset vaikutusarviot kielivät valmistelun tasosta, joka ei näin syvälle ulottuvissa ja käytännössä peruuttamattomissa asioissa ole hyväksyttävissä. Pelkästään tämän esityksen kriteerien tekninen dokumentti on yli 1 000 sivua pitkä. On demokratian kannalta ongelmallista, että asioiden käsittelyssä toistuvasti törmätään tähän ongelmaan.

***Mielipide***

Edellä olevan perusteella esitämme,

että suuri valiokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 2.2.2022

Veikko Vallin ps  
Minna Reijonen ps